

Høring om forslag til endringer i industrikonsesjonsloven, m.m. – utleie av kraftverk

1 Innledning. Sammendrag

Hydro viser til departementets høringsnotat datert 7 januar 2009 med forslag til endringer i industrikonsesjonsloven m.m. vedrørende utleie av vannkraftproduksjon.

Tilgang på vannkraft har gjort det mulig for Hydro i over 100 år å foredle norsk kraft til industriell aktivitet i Norge. Aluminiumsproduksjonen er svært kraftkrevende og langsiktig tilgang på kraft til stabile og konkurransedyktige vilkår er avgjørende. For Hydro vil derfor leie av kraftverk ha betydning både som kraftaktør og som Norges største kraftforbruker basert på et industrielt behov.

Hydro's standpunkter til høringsnotatet kan sammenfattes til:

- Hydro støtter departementets begrunnelse for utleie, men varighet må utvides til minimum 30 år for at utleie kan bli aktuelt i samsvar med formålet. Det er ingen rettslige beskrankinger som tilsier begrensninger i leietidens varighet
- Kravet til eiers fortsatte kompetanse og bemanning må utformes slik at man unngår unødig dobbelbemanning
- Særskilte hensyn tilsier unntak for kraftverk som hjemfaller

2 Omfanget av utleie - varighet

Hydro støtter formålet med egne bestemmelser om utleie for at "kraftmarkedet skal virke på best mulig måte, og for å oppnå en mer fleksibel kraftsektor", jfr side 8 i Høringsnotatet. Adgang til leie av kraftverk ville også tiltrekke private aktører som kan bidra positivt til effektiv drift av kraftverk og bedre dynamikken i bransjen. Imidlertid vil innholdet i utkastet ikke imøtekomme det etablerte formålet. En varighet på 15 år vil begrense en leietakers ønske og mulighet til å drive kraftverk hensyn tatt til oppstartkostnader og krav til bemanning for å imøtekomme normale økonomiske krav. Kostnadene vil overstige fordelene og utleie vil i liten grad bli benyttet.

Hydro kan være en aktuell leietaker, både i egenskap av å være en aktør i kraftmarkedet med over 100 års erfaring fra kraftproduksjon og på grunn av selskapets behov for langsiktig tilgang på kraft på forutsigbare vilkår. Hydro vil kunne bidra med samordning, effektiv og forbedret drift av kraftverk basert på vår lange erfaring.

OED har i Høringsnotatet pekt på at det offentlige eierskap tilsier en ikke for lang utleieperiode. Med de krav OED setter til eiers gjenværende eierbeføyelser som salg, kontroll, skatterettslig ansvar, pantsettelse, utbygging, etc. deler vi ikke det syn at utleie på over 15 år gjør inngrep i offentlig eierskap og konsolideringsmodellen.

EØS-rettslig er det klart at drift av et vannkraftverk utført av andre enn eier, **ikke** gjør inngrep i selve det offentlige eierskap som er behandlet i EØS-avtalens art 125. Forbudet mot erverv av privat eiendomsrett av vannkraft nedfelt i industrikonsesjonsloven (IKL) imøtekommer fullt ut kravet om "offentlig eiendomsrett" som art. 125 krever. Det kan henvises til EFTA-domstolens avgjørelse av 26 juni 2007 hvor daværende leie- og disposisjonsretter på 60 år ikke ble listet opp som en "mangel" som gjorde hjemfallsystemet inkonsistent med systemet om etablering av offentlig eierskap. Videre har departementet selv uttalt at EFTA-domstolens beskrivelse av de fire forhold som var i strid med formålet om å etablere offentlig eierskap, var uttømmende¹. Det offentlige eier p.t. 88% av all vannkraft og vil i tillegg erverve ytterligere 6% som har hjemfallsvilkår. Gjeninnføring av et leieinstitutt på 30 år eller mer vil ikke kunne medføre at dagens forbud mot private å erverve vannkraft, kan komme i strid med EØS-avtalen.

En varighet på 30 år ble opprinnelig foreslått i Høringsnotatet av 14 mars 2008 i forbindelse med forslag til endringer i IKL. En slik varighet vil i mye større utstrekning kunne imøtekomme industriens behov for langsiktighet og forutsigbarhet, og vil være i tråd med politiske uttalelser.

3 Overlapping av bemanning og kompetanse/kapasitet

Høringsnotatets forslag på side 10 om krav til eiers tilgang på "ressurser, ansatte, kompetanse og beredskap" kan etter sin ordlyd bli for omfattende. Kravet bør begrenses til å gjelde et fåtall personer med nødvendig kompetanse hos utleier. Ansvar for oppfyllelse av konsesjonsvilkår, etc. vil de facto og kontraktuelt ligge hos leietaker. Utleiers eget personell bør dermed begrenses til overoppsyn og myndighetskontakt. Myndighetene bør oppstille objektive krav som leietaker må imøtekomme for å bli kvalifisert som leietaker. Dette vil sikre at tilstrekkelig kompetanse foreligger og redusere en ellers unødig og kostnadskrevenne dobbelbemanning.

4 Industriens behov

Kraftkrevende industri ble etablert i Norge basert på rikelig tilgang på energi. Industrien karakteriseres ved sitt langsiktige behov for forutsigbarhet og nødvendig tilgang på energi til stabile og konkurransedyktige vilkår. Uten slik tilgang på kraft vil industrien etter hvert fases ut og bli etablert i regioner med rammevilkår hvor behovet imøtekommes bedre.

Flere store kraftverk som ble bygget for å imøtekomme industriens behov er ikke i offentlig eie i dag, men skal ifølge konsesjonsbetingelsene hjemfalle til staten. For Hydro's tilfelle gjelder dette i første omgang Røldal-Suldal med hjemfall i 2022. Tilgang på kraft fra disse kraftverk er en forutsetning for fortsatt aluminiumsvirksomhet for Hydro i Norge. Ved endringen i IKL 26 september 2008 ble imidlertid private kraftaktører, for det meste industrien, fratatt muligheten til å eie kraftverk. For Hydro, med sitt betydelige kraftkonsum i aluminiumsvirksomheten i Norge, betyr dette at over 2/3 av egen produksjon over tid bortfaller. Med dette svekkes fundamentet for Hydro's industrielle satsing i Norge.

Kraftmarkedet er for uforutsigbart og ustabil til å ivareta industriens behov, og noe reelt marked for langsiktige kontrakter finnes ikke.

¹ Se side 4 og 5 i Provisorisk anordning om offentlig eierskap til vannkraften av 6 august 2007 og pkt 6.2.4 i Høringsnotatet av 14.03.2008

Det er ikke gjennomført noen form for analyse av konsekvensene for industrien av lovens forslag. Hydro finner det beklagelig at både bruksretter og langsiktig disposisjonsretter med en varighet på inntil 60 år er fjernet og erstattes med en type bruksrett (utleie) på maksimalt 15 år. Dette utgjør en betydelig innstramning i industriens tidligere handlingsrom som ikke er tilstrekkelig begrunnet EØS-rettslig eller av andre hensyn. Adgang til langsiktig leie av kraftverk på minimum 30 år kunne vært en måte å komme industriens behov delvis i møte. Som påpekt tidligere er det ingen EØS-rettslige beskrankninger som begrenser muligheten for utleie av kraftverk til 30 år. Dette gjelder også for kraftverk som hjemfaller og det er fullt ut mulig, dersom det er politisk vilje, å lage spesielle bestemmelser for utleie av disse kraftverk.

Etter vår oppfatning bør leieavtaler så langt som mulig likestilles med inngåelse av langsiktige kraftavtaler. Dette omfatter også kravet til inngåelse av leiekontrakter nedfelt i utkastets §5, 4 ledd ("åpen, ikke-diskriminerende", etc.), hvor vi ikke ser behovet for at det stilles strengere krav til inngåelse av leieavtaler i IKL sammenlignet med det som gjelder for inngåelse av langsiktige kraftkontrakter. Dersom de særskilte krav til inngåelse av leieavtaler i §5, 4 ledd opprettholdes, legger vi til grunn at disse krav, i en situasjon hvor Hydro forhandler med en offentlig eier om overdragelse av kraftverk, ikke vil hindre at en slik overdragelse kan kombineres med en avtale om langsiktig tilbakeleie. Bl.a. kan det påpekes at disse verk ikke er offentlig eide på det tidspunkt en slik avtale inngås.

Av disse hensyn anmodes departementet om en innføring av en unntaksbestemmelse for kraftverk som hjemfaller som åpner for tilbakeleie for minimum 30 år, samt at det klargjøres at forslaget ikke innebærer begrensninger i mulighetene for bilaterale forhandlinger om overdragelse til offentlig eier kombinert med langsiktig utleie.

5 Skattelegging av utleier og leietaker

Departementet forutsetter i Høringsnotatet side 11 at utleier, dvs. eier, fortsatt vil være skatte-subjekt for naturressursskatt og grunnrenteskatt, jf. sktl. §§ 18-2 og 18-3. Vi er enig i denne vurderingen. I den foreslåtte leiemodellen vil utleier fortsatt sitte med omfattende ansvar og funksjoner som eier. Utleier vil derfor forbli skattemessig eier selv med betydelig lengre leieperiode enn 15 år, for eksempel 30 år.

For kraft som blir brukt av leietaker i hans produksjonsvirksomhet vil utleier ved grunnrentebeskatningen bli skattlagt for den avtalte leie og ikke til spotpriser dersom avtalen er på minimum 15 år. Det er viktig at unntaket fra skattelegging til spotpris for leieavtaler videreføres, jfr. skattelovforskriften § 18-3-11. Det fremgår av Ot.prp. nr. 22 (1996-97) pkt. 8.3, siste avsnitt, at leieavtale med varighet under 15 år ble ansett som kort. Vi kan ikke se at med den foreslåtte lovendring lenger er noen god grunn til å sette strengere krav til kontraktsperiode for utleie enn for kraftsalg til bruk for industrielle formål. Dermed bør avtalt vederlag legges til grunn for grunnrenteskatten både for utleie og for salgskontrakter når varigheten er minst 7 år.

Med hilsen
for Norsk Hydro ASA

Jørgen C. Arentz Røstrup
Konserndirektør